

Жизненный мир воспроизводится посредством коммуникативных действий. Здесь переплетается его открытие и проживание, когда субъекты свободно вступают в коммуникацию. Такой вид деятельности приводит к постоянной трансформации жизненного мира. В конечном итоге, суммируя свой путь переосмысления жизненного мира, Хабермас формулирует понимание жизненного мира, как общий фокус наших разветвленных философских предприятий.

1. Гуссерль Э. Кризис европейской науки и трансцендентальная феноменология / Э. Гуссерль; [пер. с немецкого Скяядяева Д. В.] – СПб.: «Владимир Даль», 2004. – 398 с.
2. Гуссерль Э. Логические исследования. Картезианские размышления. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология. Кризис европейского человечества и философии. Философия как строгая наука / Э. Гуссерль Мн.: Харвест, - М.: АСТ, 2000. – 752 с.
3. Хабермас Ю. Лекция «От картин мира к жизненному миру» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://russia.ru/video /nauka_habermas/

Віктор Петрушенко

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

Данило Петрушенко

Здобувач кафедри історії і теорії культури

Львівського національного університету ім. Івана Франка, м. Львів

ВІДМОВА ВІД ІДЕАЛІЗАЦІЙ РЕАЛЬНОСТІ У ФІЛОСОФСЬКОМУ ПОСТМОДЕРНІЗМІ

Ф.Ліотар, Ж.Дельоз, Ж.Бодрійяр, як і деякі інші представники філософського постмодернізму, звинувачували класичний модерн у тому, що той западав у ситуацію «зачарування дійсністю». Але це зачарування тлумачилося дещо несподівано, а саме: йшлося про те, що модерн був схильний перетворювати дійсність у ідеї, і не просто в ідеї, а в ідеї, що захоплювали їх творців аж до головокружіння. У таких ідеях дійсність поставала привабливою, виблискуючою, і носіїв ідей не дуже турбувало те, що від неї в змісті ідей майже не залишалось нічого. Начало такому препаруванню дійсності поклав, як вважав М.Гайдеггер, ніхто інший, як Платон, замінивши буття ідеєю буття. Тому можна стверджувати, що постмодернізм виступив не лише із гаслами повстання проти панлогізму, але також і проти класичного європейського онтологізму, що ввів у мисленеві процедури оперування численними поняттями для вираження ідеї буття, такими, наприклад, як субстанція, субсистенція, абсолютна ідея, всесвітній розум, світова воля та ін. Така практика, врешті, вилилася у засилля знаково-

символічних форм у просторі людського життєвого самоздійснення. Постмодернізм приклав немало зусиль для того, щоби довести і продемонструвати повну релятивність, відносність та довільність людських побудов на основі знаково-символічних форм. Заразом він продемонстрував і людську безпорадність у такій ситуації. Засилля штучного, згідно міркувань постмодерністів, базується на процедурі заміщення, що її часто визнають як основу культурного творення. Чим далі людство буде рухатись обраним колись шляхом, тим більше буде попадати воно у тенета зачарувань різних форм та способів ідеалізації дійсності.

На наш погляд, численні випадки постмодерністів у напрямі критики сучасного відношення людини до дійсності постають не стільки прагненнями накопичити та сконцентрувати негативний потенціал, елементи якого, безумовно, присутні в людському соціально-культурному процесі, скільки бажанням змусити людей замислитись над тим, що відбувається, а також і над тим, наскільки далеко зайшла практика цивілізаційного розвитку у віддаленні та відокремленні людини від того, що є реальним, дійсним.

Два шляхи намічено постмодерністами та їх послідовниками для подолання або хоча б пом'якшення існуючого стану справ. Перший – це перегляд класичних засад осмислення світу і людини у філософії та духовній культурі модерну, шлях відмови від монізму в розумінні як світу, так і свідомості (в останньому випадку – відмова від декартівського монадологічного принципу «Cogito»). Загальне має сприйматись лише як умовне та цілком обмежене поле сприйняття, що може та має у кожному наступне мить руйнуватись та виникати знову лише для того, щоб таке поле перебувало в стані актуальності. Основна увага має бути зосередженою на індивідуальному, присутньому тут і зараз, тому, що діє та сприймає дію, що може сприйматись і прийматись як присутнє із нав'язливою необхідністю.

З першого погляду може виникнути враження, що такого роду тези постмодернізму дуже нагадують емпіризм, наприклад, у варіанті позитивізму та аналітичної філософії. Але це не відповідає дійсності, оскільки в емпіризмі мова йшла про науку, а постмодерністи ведуть мову про загальні підстави людського відношення до дійсності. Окрім того, позитивізм претендував на те, щоби, висунувши свої принципи, відкинути попередню філософію як таку, що себе не виправдала. У постмодернізмі ж попередня філософія не відкидається та, навпаки, служить загальним тлом для будь-яких рішень та висновків. Це постмодерністи називають грою із формами та здобутками попередньої культури і філософії. Шляхом такої гри відбувається певне дезавування таких форм, заперечення їх абстрактної відірваності від життя.

Другий шлях полягає у введенні постмодерністами поняття виблискування, мерехтіння як звичайного стану людського сприйняття дійсності. Класична філософська традиція, особливо часів модерну, передбачала, що людське відношення до дійсності має характер неперервного тривання, утримування в стані актуальної єдності. Проте насправді це, звичайно, постає ідеалізацією дійсного стану речей. Жодна реальна людська свідомість не перебуває і не може перебувати у стані неперервної та завжди рівної собі напруги; якщо придивитись уважніше до того, що відбувається у нашому актуальному полі сприйняття дійсності, то воно, скоріше, весь час міняє тонус свого актуального стану. Інколи свідомість губиться у самозабутті, інколи – втрачає лінію неперервного зв'язку своїх внутрішніх станів, інколи для того, щоби вона увійшла у стан притомності та самоідентифікації, їй необхідно прив'язатись до чогось зовнішнього та ін. Саме такий стан сприйняття дійсності, що більше відповідає досвіду людського самоспостереження, отримав характеристику мерехтіння свідомості, перебування її в стані проблискувань.

Отже, за епатажними випадками, що дійсно притаманні творам та позиції багатьох представників постмодернізму, проглядається тенденція дійсної зміни вихідних парадигм сучасної філософії, зміни, в цілому спрямованої на те, щоби наблизити філософію до реалій життя, а не надавати першості перед життям філософським абстракціям та ідеалізаціям.

Наталія Саноцька

Національний університет “Львівська політехніка”

м. Львів

ВИНИКНЕННЯ, СТАНОВЛЕННЯ ТА НАСЛІДКИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПАРАДИГМИ ТВОРЧОСТІ

На сучасному етапі соціокультурного розвитку відбувається ствердження новизни як смислової константи творчості. Такий підхід закріплюється в словниках та енциклопедіях, в підручниках і навчальних програмах. Однак, такий підхід до розуміння творчості призвів до цілої низки проблем. Нове може виявитися регресивним, реакційним, антигуманним. До класичного прикладу такої ситуації належить проблема створення атомної, хімічної та бактеріологічної зброї. Така ситуація характерна для часів науково-технічної революції і наступних етапів розвитку цивілізації європейського типу. Зараз ретроспективно оглядаючи